

Alkoholpolitisk handlingsplan 2024 - 2028

Indre Fosen kommune

Vedtatt revidert i Utvalg for innbyggertjenester
10.12.2025

Innledning

Alkoholloven § 1-7 d pålegger kommunen å lage en alkoholpolitisk handlingsplan. Denne planen beskriver kommunens mål for alkoholpolitikken og tiltakene som skal brukes for å oppnå målene. I tillegg er planen et viktig styringsverktøy for kommunens arbeid med alkoholpolitikk.

Planen gjelder for valgperioden på 4 år og oppdateres senest innen 30. september året etter at nytt kommunestyre er valgt. Eventuelle endringer av vilkårene i bevillingssakene kan skje ved oppdatering av planen.

Gjennom den alkoholpolitiske planen skal kommunen legge til rette for en helhetlig og langsiktig alkoholpolitikk, samt en forutsigbar saksbehandling fra kommunens side. Planen skal være retningsgivende både ved forberedelse av saker til politisk behandling og ved administrative avgjørelse av salgs- og skjenkebevillinger.

Handlingsplanens hensikt er å legge til rette for en fornuftig og forsvarlig alkoholpolitikk som ivaretar hensynet til alkohollovens formål samtidig som den legger til rette for en bærekraftig restaurant- og utelivsbransje i kommunen.

Et av hovedmålene for alkoholpolitikken er at Indre Fosen skal være en trygg kommune, ha god dialog med bransjen, samt øke oppdagelsesrisikoen for useriøse aktører i bransjen. Bedre folkehelse og redusert alkoholforbruk skal også være et av hovedmålene for Indre Fosen kommunes alkoholpolitikk. Videre har visse bestemmelser i alkoholloven andre formål enn de rent alkoholpolitiske, eksempelvis å hindre økonomisk kriminalitet, narkotikaomsetning og diskriminering.

Handlingsplanen vil med sine overordnende mål og relevante tiltak bli et overordnet styringsdokument, samt et praktisk verktøy for kommunen i forvaltningen av på alkoholområdet.

Kommunen skal ha fokus på å forhindre salg og skjenking av alkohol til mindreårige, gjennom forebyggende arbeid og raske reaksjoner overfor bevillingshavere som skjenker, selger eller tilgjengeliggjør alkohol for mindreårige. Det bør være en streng linje med hensyn til salg og skjenking av alkohol til mindreårige, da alkoholens skadepotensiale er enda større for denne gruppen.

Restaurant- og utelivet byr på utfordringer for aktørene i bransjen, gjester, kommunens øvrige befolkning og for kommunens forvaltning av lovverket. Alkohol kan forårsake individuelle og samfunnsmessige skader, og alkohollovens formål er å forebygge slike skader ved å begrense forbruket av alkoholholdige drikkevarer. Skjenking av alkohol til gjester som er åpenbart påvirket av rusmidler er relativt utbredt og kulturelt akseptert blant befolkningen for øvrig.

Serverings- og skjenkebransjen kan være utsatt for en rekke former for økonomisk kriminalitet, herunder skatte- og avgiftsunndragelser, hvitvasking, bruk av ulovlig arbeidskraft, arbeidslivskriminalitet og stråmannsvirksomhet. Det er derfor viktig å gjøre konkrete vurderinger, basert på informasjon fra høringsinstansene, av de som søker bevilling i kommunen.

Mål 1: Indre Fosen kommune skal ha et trygt, attraktivt og inkluderende uteliv

1.1 – Delmål: En kommune med trygg og ansvarlig alkoholhåndtering

Alkoholhåndtering kan by på utfordringer for aktørene i næringen, gjester og kommunens øvrige befolkning. Alkohol kan forårsake individuelle og samfunnsmessige skader, og alkohollovens formål er å forebygge slike skader ved å begrense forbruket av alkoholholdige drikkevarer.

Skjenking av alkohol til gjester som er åpenbart påvirket av rusmidler er relativt utbredt nasjonalt, og bør avdekkes gjennom kommunens kontrollvirksomhet.

Dette har et stort potensial både for individuelle og samfunnsmessige skader. Unges drikkemønster synes å være i endring, og det er en trend med et større tilbud av gode alkoholfrie og alkoholsvake alternativer. Det er samtidig fortsatt mange som drikker slik at de blir åpenbart påvirket og overholdelse av forbudet om skjenking til åpenbart påvirkede personer er et satsningsområde for kommunen.

Det er bred politisk enighet om en streng linje med hensyn til salg og skjenking av alkohol til mindreårige, da alkoholens skadepotensiale er enda større for denne gruppen. Resultatene fra forrige planperiode (2020 – 2024) viser at skjenking og salg til mindreårige ikke er utbredt, men det forblir et prioritert område også i denne planperioden.

Illegale rusmidler er en del av utelivet som gir utfordringer både for skjenkestedene selv, gjester og offentlige instanser. Det å arbeide konkret mot illegale rusmidler vil kunne bidra til å gjøre utelivet tryggere.

1.1.1 – Tiltak: Veiledning, dialog og kunnskap med næring og arrangører

Det er viktig med god veiledning og dialog i søknadsprosessen. Dette sikrer at de som søker bevilling har kunnskap til å unngå regelbrudd.

Det skal blant annet være fokus på å gi ekstra informasjon til bevillingshavere om lover og regler som kan få store konsekvenser dersom de ikke overholdes.

I tillegg til ordinære skjenkekontroller på de faste skjenkestedene, skal det i kommende planperiodes settes større søkelys på bevillinger for enkeltanledning. Kommunen har relativt få faste skjenkesteder, men et større volum av enkeltarrangementer. På disse bevillingene er det ikke lovkrav om kunnskapsprøven, slik det er for faste skjenkeløyer.

Kunnskapsprøven er den beste måten å sikre at arrangører har kunnskap om utøvelsen av skjenkeløye. I Indre Fosen kommune vil oppfordre alle arrangører av enkeltarrangementer til å ha skjenkeansvarlige som har bestått kunnskapsprøven.

Siden det endres mye på etablert praksis på bevillinger for enkeltarrangementer, vil det starten av perioden sendes en egen informasjonspakke. Her vil det være fokus på hvilke forventninger kommunen har til enkeltarrangementer, og hva som vil være fokus på kontroll og tilsyn i perioden.

1.1.2 – Tiltak: Utføre målrettede kontroller

Indre Fosen kommune skal, utover det lovpålagte minimumskravet om at hver bevilling skal kontrolleres minst én gang i året, ha målrettet kontrolloppfølging. Oppfølgingen skal baseres på parametere som blant annet salgs- og skjenkestedets driftshistorikk, aldersgrense og beliggenhet. Videre er det et sentralt element i kommunens kontrollvirksomhet å øke næringens bevissthet rundt skjenking og salg av alkohol til mindreårige og åpenbart påvirkede personer.

I tillegg til tilsyn på faste skjenkesteder, vil det i denne planperioden settes søkelys på tilsyn på bevillinger for enkeltanledninger. Erfaringer fra tilsynsvirksomheten i utgående planperiode, viser ikke at det er store utfordringer med de faste skjenkestedene. Det faste stedene er godt etablerte skjenkesteder hvor det ikke er avdekket store avvik.

På enkeltbevillinger er det utført lite tilsyn, og det er begrenset kunnskapsgrunnlag på om vilkårene i bevillingene følges. På disse tilsynene skal det legges vekt på dialog og veiledning, men også oppfølging av vilkår gitt i bevillingen.

I utgående planperiode har det vært leid inn eksternt firma til å utføre tilsyn.

I denne planperioden ønsker man å større grad benytte kommunale kontrollører. Mange av tilsynene kan gjøres i normal arbeidstid. Kontrollvirksomhet vil også øke kompetansen internt i kommunen og det vil mulig kunne føre til innsparing. Ordningen med overgang til kommunale kontrollører skal evalueres og rapport på dette legges fram for utvalg for innbyggertjenester innen utgangen av 2025.

1.1.3 – Tiltak: Tildele prikker ved regelbrudd

Indre Fosen kommune skal tildele prikker ved brudd på alkoholregelverket og vilkår gitt i bevillinger. Selv om kommunens primære mål er at man i samarbeid med næring og arrangører skal gjøre utelivet trygt, er kommunen også satt til å forvalte et nasjonalt prikktildelingssystem.

Dette innebærer at tildeling av 12 prikker i løpet av en periode på to år fører til en standardreaksjon på én ukes inndragning av skjenkebevillingen. Alkoholregelverket er bygget på et objektivt ansvar for bevillingshaver, som innebærer at dokumenterte avvik får konsekvenser i form av prikktildeling.

For å sikre legitimiteten er det viktig at brudd på alkohollovens bestemmelser skal sanksjoneres raskt og effektivt, og at kommunen har en forutsigbar praksis.

En stor andel av skjenkingen i kommunen, utøves som enkeltarrangementer av ikke profesjonelle aktører. Sanksjonene som listes opp i alkoholforskriften, gir i praksis kommunen ingen sanksjonsmuligheter på arrangører av enkeltarrangementer. Dersom det oppdages lovbrudd i forbindelse med et enkeltarrangement, har kommunen følgende reaksjonsmuligheter:

1. Stanse skjenkingen umiddelbart
2. Inndra bevillingen
3. Anmelde forholdet til politiet
4. Avslå framtidige søknader om skjenkebevilling på grunn av manglende egnethet

1.1.4 – Tiltak: Digitalisering og tilgjengeliggjøring av data for publikum

Indre Fosen kommune skal tilrettelegge for digitalt førstevalg i kommunikasjon med innbyggerne og næringslivet. Det skal jobbes videre med å digitalisere hele søknadsprosessen for serverings-, salgs- og skjenkebevillinger, inkludert høringsrunden til andre offentlige instanser. Selvbetjening, mer presis og raskere kommunikasjon, samt enklere tilgang til informasjon for interessenter og allmenheten, er viktige elementer. Det skal jobbes videre med en digital løsning som gjør all informasjonen kommunen har om serverings- og skjenkesteder tilgjengelig for brukerne.

Som et ledd i tilsyns og kontrollvirksomheten, skal alle tilsynsrapporter og tildelte prikker ligge lett tilgjengelig på kommunens hjemmesider.

1.2 – Delmål: Et attraktivt, mangfoldig og inkluderende uteliv

Utelivsnæringen er dynamisk, og kan være en drivende faktor samfunnsutviklingen. Dette har blant annet kommet til uttrykk ved at publikum i økende grad synes å ønske større variasjon i driftskonseptene som tilbys, og da ofte med et tilsnitt av flerbruk på skjenkesteder. I vår kommune er det fortsatt et stort preg av «tradisjonelle» skjenkeløyver. Nasjonalt oppleves det spesielt i byer og større tettsteder, at det søkes om skjenkeløyver med større variasjon i driftskonsepter, hvor det ofte er snakk flerbruk. Med det menes det at søkes om skjenking hvor det tradisjonelt er andre aktiviteter som har fokus.

Samtidig er det viktig at kommunen sørger for å opprettholde alkoholfrie arenaer, og å bidra til at man ikke opplever å måtte kjøpe alkohol overalt.

1.2.1 – Tiltak: Gi bevilling til ordinære serverings- og skjenkesteder

Indre Fosen kommune skal gi alminnelig skjenkebevilling til ordinære serverings- og skjenkesteder, forutsatt at vilkårene for å få innvilget bevilling er oppfylt. Ordinære serverings- og skjenkesteder ansees i denne forbindelse å inkludere steder som har servering og skjenking som sin hovedvirksomhet, og i tillegg tilbyr ulike aktiviteter eller kulturtilbud.

Dette innebærer at virksomheter som primært er i en annen bransje enn serveringsnæringen som hovedregel ikke vil regnes som ordinære serverings- og skjenkesteder, og følgelig ikke gis skjenkebevilling.

Videre vil det heller ikke innvilges salgs- eller skjenkebevilling til gatekjøkken, foodtrucks, mobile salgsvogner mv.

Virksomheter som primært yter et kulturtilbud, hvor stedets og kulturtilbudets karakter er slik at disse naturlig kan kombineres med skjenking av alkoholholdig drikke, kan etter en konkret helhetsvurdering gis skjenkebevilling.

1.2.2 – Tiltak: Gi skjenkebevilling for en enkelt anledning

Det kan gis skjenkebevilling for en enkelt anledning til et åpent arrangement etter alkoholloven § 1-6 andre ledd eller et lukket arrangement etter alkoholloven § 4-5.

Det kan gis skjenkebevilling for et lukket arrangement i alle typer lokaler og områder, men da må disse arrangementene oppfylle kravene til et «sluttet selskap». Dette settes ikke noe tak på antall bevillinger for sluttet selskap (ambulerende).

Det gis skjenkebevilling til åpne arrangementer i kommunen, så lenge de er i tråd med føringene i denne planen. Det kan også gis skjenkebevilling for et enkelt åpent arrangement i lokaler som ikke er rene serverings- og skjenkesteder når arrangementet er en del av et større, overordnet arrangement, det ikke er et rent salgsarrangement, det er sammenheng mellom arrangementets art og skjenkingen, og virksomheten eller arrangementet ikke retter seg mot barn og unge.

1.2.3 – Tiltak: Sikre alkoholfrie arenaer i offentlige rom

Indre Fosen kommune innvilger ikke skjenkebevilling ved flerbruksbygg og arrangementer som primært retter seg mot barn og ungdom under 18 år, med unntak av i arealer som fremstår som ordinære serverings- og skjenkesteder.

Som hovedregel innvilges det ikke skjenkebevilling ved tribuneanlegg eller i tilknytning til arena i forbindelse med idrettsarrangement. Etter en konkret vurdering kan det unntaksvis gis bevilling for et klart avgrenset område som er under bevillingssøkers disposisjon.

Flerbruksbygg som i hovedsak retter seg mot barn, unge og familier skal være alkoholfrie. Det avgjørende er om bygget kjennetegnes av å være en tilgjengelig flerbruksarena og et sted som brukes av alle aldersgrupper. Dette i motsetning til de typiske kulturunntakene som har et tilbud rettet mot voksne. Dersom det er klart avskilte serverings- eller konferanseområder, kan bevilling gis til disse.

1.2.4 Tiltak: Føringer for salgsbevilling, nettsalg og levering

Salgsbevilling gis til virksomheter som har et fremtredende utvalg av dagligvarer, herunder mat og drikke. Det gis salgsbevilling også til delikatesseforretninger og spesialforretning for kjøtt, fisk, ost o.l., samt til øl/mineralutsalg og importørutsalg.

Det innvilges salgsbevilling for nettsalg og levering så lenge utsalgsstedet er dagligvarebutikk, serveringssted, delikatesseforretning, spesialforretning, øl/mineralutsalg eller importørutsalg. Forutsatt at alkoholovens krav til salgsbevillinger er ivaretatt.

Ved alle søknader om salgsbevilling på nett og til levering oppstilles det særskilte dokumentasjonskrav i søknadsprosessen. Salgsbevilling gis til utsalgsstedet og det er utsalgsstedet som har ansvaret for at virksomheten som leverer har internkontroll og rutiner som sørger for at alkoholovens regler for salg av alkohol overholdes.

Det settes krav til alle salgsbevillinger skal ha fysisk bemanning for å selge alkohol. Dette betyr blant annet at ubetjente butikker ikke kan selge alkohol i de tidsrom butikken ikke har ansatte fysisk til stede.

Dette begrunnes i at det ikke er lov å selge alkohol til personer som er åpenbart påvirket av rusmidler, og at det kreves ansatte til å vurdere om noen åpenbart ruspåvirket.

Dette settes også krav til at butikker med selvbetjeningskasser, må fysisk kontrollere om kunder som benytter selvbetjeningskasser er ruspåvirket. Dette krever at kassesystem varsler når kunde skanner alkoholholdige drikke, og at salgsstedet har rutiner for at ansatte fysisk må sjekke at vilkårene for salg er oppfylt, med spesielt fokus på alderskontroll og sjekk om kunde er ruspåvirket.

1.2.5 Tiltak: Oppfordre til universell utforming av steder med skjenkebevilling

Indre Fosen kommune ønsker at skjenkesteder og arrangementer skal være tilgjengelig for alle, uavhengig av funksjonsevne.

Kommunen vil oppfordre alle som søker om bevilling til å sikre at gjeldende krav til universell utforming er oppfylt.

Mål 2: Salg og skjenking av alkohol skal skje på like konkurransevilkår og med seriøse næringsdrivende

Indre Fosen uteliv og dagligvarebransje består i stor grad av gode og profesjonelle næringsdrivende som bidrar til stor verdiskapning.

Imidlertid er denne delen av næringslivet utsatt for økonomisk kriminalitet, sosial dumping og arbeidslivskriminalitet.

2.1 Delmål: Hindre økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet

Indre Fosen kommune har som målsetning å bidra til bekjempelse av arbeidslivs- og økonomisk kriminalitet. Økonomisk kriminalitet som skatte- og avgiftsunndragelser, manglende og feilaktig innberetning av omsetning kan gi noen en uberettiget konkurransefordel, og kan føre til at profesjonelle og gode næringsdrivende blir utkonkurrert.

Arbeidslivskriminalitet som bruk av ulovlig arbeidskraft kan føre til utnyttelse av mennesker i en sårbar situasjon og åpner for sosial dumping. Det er også konkurransevridende, ettersom bruk av ulovlig arbeidskraft kan gi arbeidsgiver besparelser på lønnsutgifter, forskuddsskatt og arbeidsgiveravgift.

2.1.1 Tiltak: Utføre vandelsvurdering i søknadsprosessen

Indre Fosen kommune skal i søknadsbehandlingen foreta en konkret og helhetlig vurdering av hvorvidt vandelskravet er oppfylt. Vurderingen gjøres på bakgrunn av opplysninger kommunen har innhentet fra aktuelle høringsinstanser. Ved vandelsvurdering av personer med vesentlig innflytelse etter alkoholloven innhentes det alltid uttalelser fra politiet og skatte- og avgiftsmyndigheter. Dersom vandelskravet ikke er oppfylt, gis det ikke bevilling.

2.1.2 Tiltak: Utføre vandelsvurdering i driftsfasen

Indre Fosen kommune påser at kravet til uklanderligandel blant bevillingshaverne er oppfylt i driftsfasen. Vandelsvurderingen gjøres på bakgrunn av opplysninger kommunen har innhentet fra politiet og skatteetat. Vandelsvurdering kan også gjøres på bakgrunn av informasjon mottatt fra samarbeidspartnere etter opplysnings- og meldeplikten. Dersom vandelskravet ikke lenger er oppfylt, inndras bevillingen.

2.2 Delmål: Sikre seriøs drift

Indre Fosen kommune skal ha seriøs drift av serverings- og skjenkesteder. Kommunen erfarer at de fleste bevillingshavere overholder alkoholloven og annet regelverk.

2.2.1. Tiltak: Stille krav om konseptangivelse på søknadstidspunkt

Indre Fosen kommune styrker kravet til og oppfølging av angitt konsept ved å kreve fremlagt utfyllende konseptbeskrivelse der dette er nødvendig.

Tettere oppfølging bidrar til at bevilling gis på riktig grunnlag, og at riktig vedtak fattes med eventuelle vilkår. Konseptbeskrivelsen danner også grunnlag for kommunens vurdering av behovet søker har for veiledning og dialog i søknadsprosessen og i driftsfasen.

Dersom konseptet endres etter tildeling av bevilling, og endringen er så omfattende at forutsetningene for innvilgelsen ikke lenger er oppfylt, vil dette utløse krav om ny søknad.

2.2.2. Tiltak: Utøve skjønn ved behov

Indre Fosen kommune skal ved behov utøve skjønn etter alkoholloven § 1-7a i søknadsbehandlingen. Bestemmelsen gir vide rammer for hvilke hensyn som kan tillegges vekt ved avgjørelsen av søknader om bevilling. Generelt kan alle hensyn som fremmer alkohollovens formål anses som relevante.

Paragrafen får anvendelse både på objektive forhold ved selve salgs- eller skjenkestedet, og på de direkte eller indirekte involverte personers egnethet til å ha bevilling

Dette kan være vilkår på:

- Trafikale hensyn
- Offentlig ro og orden
- Næringspolitiske hensyn
- Lokale hensyn (nærhet til offentlige bygg og arealer)

Det åpnes også for endring av alkoholpolitisk praksis i planperioden. Men dette må da være en varig endring av praksis, for å unngå usaklig forskjellsbehandling

2.2.3. Tiltak: Sette lokale vilkår

Indre Fosen kommune kan etter alkoholloven sette vilkår for bevillingen i samsvar med alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper.

Kommunen kan bare stille vilkår som er saklig begrunnet, det vil si vilkår som vil ivareta alkoholpolitiske og samfunnsmessige hensyn. Vilkårsstillelse vil for eksempel være aktuelt ved konsepter der forventede problemer kan avhjelpes ved å stille vilkår. Vilkår kan også stilles basert på kommunens erfaringer med sted eller arrangementer som tilsier at seriøs drift ikke kan oppnås uten vilkår.

I nye vedtak er det flere vilkår som er forankret i lov og forskrift, som det har vært lite fokus på i tilsynsvirksomhet.

Lovfestede vilkår som vil få ha større fokus i planperioden:

- Krav om at det skal serveres alkoholfrie alternativer. Dette innebærer at det skal tilbys alkoholfrie varer i alle kategorier. Disse skal også framgå i prislister.
- Kontroll og sanksjonering av brudd på reklameforbudet, med spesielt fokus på sosiale medier.
- Alle bevillinger skal levere omsetningsoppgave

Lokale vilkår:

- Omsetningsoppgaver fra faste skjenke- og salgsbevillinger skal være innsendt før utløp av mars. Her skal omsetning skal faktisk omsetning for fjoråret og forventet omsetning for inneværende oppgis. Omsetningsoppgaver fra salgsbevillinger skal være bekreftet av revisor eller regnskapsfører.

Salgs og skjenketider:

Salgstider for salgssteder (alkoholholdig drikk gruppe 1)

- Hverdager kl. 08:00–20:00
- Lørdager kl. 08:00–18:00
- Søndager og helligdager - ikke ølsalg
- Onsdag før skjærtorsdag kl. 08:00–18:00
- Påskeaften kl. 08:00–18:00
- Dagen før 1. mai - ordinære salgstider
- 1. mai - ikke ølsalg
- Dagen før 17. mai - ordinære salgstider
- 17. mai - ikke ølsalg
- Dagen før Kristi Himmelfartsdag - ordinære salgstider
- Pinseaften kl. 08:00–18:00
- Julaften kl. 08:00–18:00 (ikke på søndager)
- Nyttårsaften kl. 08:00–18:00 (ikke på søndager)
- Valgdagen kl. 08:00–20:00 (ikke på søndager)

Skjenketider

Skjenketid inne:

Søndag–torsdag:	Gruppe 1 og 2	kl. 06:00–01:00
	Gruppe 3	kl. 13:00–01:00
Fredag–lørdag:	Gruppe 1 og 2	kl. 06:00–02:00
	Gruppe 3	kl. 13:00–02:00

Skjenketid ute:

Søndag–torsdag:	Gruppe 1, 2	kl. 08:00 – 00:00
	Gruppe 3	kl. 13:00 – 00:00
Fredag–lørdag:	Gruppe 1, 2	kl. 08:00 – 01:00
	Gruppe 3	kl. 13:00 – 01:00

Skjenketid ute i boligområder

Søndag–torsdag:	Gruppe 1, 2	kl. 08:00 – 23:00
	Gruppe 3	kl. 13:00 – 23:00
Fredag–lørdag:	Gruppe 1, 2	kl. 08:00 – 00:00
	Gruppe 3	kl. 13:00 – 00:00

Arrangører av enkeltarrangementer utendørs i boligområder, som ønsker utvidet skjenketid, må søke særskilt om dette. Slike søknader skal avgjøres politisk av «utvalg for innbyggertjenester». Slike søknader må framlegges i god tid, slik at utvalget får gjort vedtak før arrangementsdato.

I vurdering om enkeltarrangementer skal få utvidet skjenketid, skal følgende vektlegges:

- Forventet antall besøkende
- Forventet omsetning av alkohol
- Konsept
- Frekvens

Skjenkegebyr

Gebyr enkeltanledning Inntil 100 deltakere	750 kr
Gebyr enkeltanledning 100-499 deltakere	1500 kr
Gebyr enkeltanledning 500 + deltakere	6400 kr
Gebyr skjenking – Privat lukket lag	I henhold til forskrift*
Gebyr for salg	I henhold til forskrift*
Gebyr for skjenking	I henhold til forskrift*
Gebyr kunnskapsprøve	I henhold til forskrift*

* [Lenke til alkoholforskriften § 6-2 – satser justeres hvert kalenderår](#)